

Aktuelt i svenska kyrkans diakoni

Kerstin Åkerstrøm gir en oversikt over aktuelle saker i svensk diakoni.

Att ge sig i kast med att redogöra för vad som är aktuellt inom Svenska kyrkans diakoni är inte lätt, om kravet är att ge en fullödig bild. Något sådant kräver både tid och kunnskap, vida mer än vad jag som blivit ombedd att skriva är utrustad med, så mycket som jag själv skulle önska. Vad jag avser med detta är att det kan finnas många initiativ till diakonaktiviteter i församlingar i norr och i söder, värda att berätta mycket om, men som inte har nått mina öron och ögon.

Aktuelt i diakonin i dag i Sverige är för det första de invanda formerna för att möta människor i nöd, förebyggande arbete och upprättande. Diakoner och diakonissor finns i dag i församlingstjänster och på institutioner, kyrkliga eller «samhälleliga». Ser vi tillbaka en generation är den stora förändringen att diakonissan i församlingen inte längre ägnar sig åt sjukvård i hemmen – den uppgiften har

tagits över av «samhället» – i stället har församlingsarbete i allmänhet ofta med tonvikt på besökstjänst blivit diakonissans och diakonens uppgift.

Ser man på utbildningsvägarna inom de godkända ramarna är det möjligt att som diakon/diakonissa vara sjuksköterska, socionom, forskollärare eller ha annan pedagogiskt inriktad kompetens med t. ex. teologi i bagaget. Följden av detta blir att tyngdpunkten i en församlingstjänst kan läggas olika efter församlingens behov och tjänsteinnehavarens kompetens. Vi kan notera att församlingsdiakonin har blivit mer aktuell än förr. De flesta inriktar sig under utbildningstiden på detta. Våra diakoniinstitusjoner driver «egna» sjukhus, men det kan tyvärr vara svårt att få diakonissor till sådana tjänster. Det här är inte nytt för dagen utan har utvecklats i denna riktning allt eftersom. Det är inte heller nytt

för dagen att rekryteringen till diakon/diakonisskallet i Sverige blivit så god att många som ansöker om inträde får stå över, eftersom diakon/diakonisseskolorna måste begränsa sine intagningar med tanke på att det också skall finnas tjänster åt dem som utbildas.

Aktuelt från Svenska kyrkans diakonihorisont är ju kanske kan man säga för den andre allt arbete som lagts ner under årtionden kring diakonatets ställning, men som nu nått en höjdpunkt, även om inte allt är färdigbearbetat ännu beträffande den kyrkorättsliga ställningen.

Det kan vara av interesse att här få presentera den nye ordning för vigning av diakoner och diakonissor, vilken antogs av 1987 års kyrkomöte. En liten sak som diskuteras, där meningarna varit delade, är frågan om att låta diakon vara den gemensamma titeln. Rubriken fick behålla båda.

DIAKONI I NORDEN

En diakons uppdrag

Tyngdpunkten i diakonernas uppdrag ligger i den karitativa uppgiften hävdar Svenska kyrkans centralstyrelse. Men denna konkretiseras på många olika sätt allt efter tjänstens krav och diakonens personliga utrustning. Inledningsorden, som biskopen läser vid ordningen för diakonvigning, som antogs av 1987 års kyrkomöte, antyder en rad möjligheter: socialt arbete, undervisning av barn och vuxna, samhällstjänst och gudstjänstliv.

Utdrag ur ordningen för diakon- och diakonissvigning

B = Biskop

K = Diakonkandidat

Inledningsord:

Kyrkan är Guds folk, Kristi kropp, ett tempel av levande stenar, där Kristus är hörnstenen. I detta Guds folk, där vi alla genom dopet är kallade att föra ut evangelium i hela världen, har **diakonen** ett särskilt uppdrag.

En **diakon** skall uppsöka, hjälpa och stödja dem som är i kroppslig och själslig nöd, ge kristen fostran och undervisning i tron, i församling och samhälle vara ett barmhärtighetens tecken och i allt tjäna människor att gestalta Guds kärlek.

Diakonen skall försvara människors rätt, stå på de förtrycktas sida och uppmuntra och frigöra Guds folk till det som är gott, så att Guds kärlek blir synlig i världen.

Åt er skall nu anföras uppdraget att vara **diakon**. Möt era människor med varsamhet och aktning. Sök Guds

viljas väg tillsammans med dem och sträva efter att låta tro, lära och liv bli ett.

Svenska kyrkan omarbetar sin organisation. Stiften kommer att få ökad betydelse vilket också, hoppas vi, skall innebära starkare knytning till stiftet av diakonatets företrädare. Tidigare vigdes alla diakoner/diakonissor på den ort där utbildningen skett, i domkyrkan när det gäller Uppsala, Göteborg och Härnösand, i institutionens kyrka på Ersta och Stora Sköndal.

Så är det fortfarande, men vigningar i andra stifts domkyrkor förekommer nu till frågan om diakonatets del i kyrkans ämbete har klädseln vid vigningen på sistone diskuterats. Från Årkebiskopen är nu rekommenderat att diakon/diakonissa vigs iklädd alba och stola, just som ett synligt uttryck för diakonatets del i ämbetet.

Nya uppgifter

För att ge en rätt bild av diakoni i Svenska kyrkan i dag skall för det tredje nämnas några viktiga initiativ och nyare uppgifter för diakonatet. Diakoni är att möta människor i nöd och försöka hjälpa, lindra, vägleda, ge tröst och nytt mod. Mycket av vår tids nöd är ensamhet och vilshenhet, det är drogmissbruk som svåra följder. Biskopsmötet har ställt sig bakom tillkomsten av en AIDS-delegation. Detta har i sin tur följts upp med kurser på olika håll med syfte att få fram stödpersoner för HIV-smittade t.ex. En viktig utmaning för diakonin är

utlokaliseringen av patienter från den psykiatriska vården ut till eget boende. En uppgift som också har uppmärksamats och som kräver utbildning. Våra församlingshem behöver vara öppna för verksamhet i form av öppet hus där det också finns människor som kan vara till för andra. Så har det börjat på en del håll.

I flera församlingar har brottsofferjour införts i samarbete med polisen, som t.ex. i storstaden Malmö. Där har man för övrigt också satsat på hjälp för självmordskandidater. Många diakoner/diakonissor har ofta tillsammans med prästen tagit ansvar för samtalgrupper för sörjande i sina församlingar. Många har fått hjälp att komma igenom den svåra sorgtiden och hjälp att se framåt.

I sjukehussjälavården, det vi kallar för sjukhuskyrkan, har på senare år allt fler diakoner/diakonissor fått sin tjänst. Här finns också en väl utbyggd vidareutbildning både för prästar och andra medarbetare i sjukhuskyrkan. Det är många nya och svåra situationer vi ställs inför och behoven är stora av mera kunskap och mera stöd i arbetet. Det finns möjlighet till arbetshandledning sedan några år tillbaka för diakonissor/diakoner, församlingsassistenter osv. Den sker inom stiftet, är mycket väl planerad och genomförs i etapper. Syftet är att alla skall kunna få arbetshandledning i grupp. Inte har diakonin och diakonatet blivit överflödiga i vårt land och vår kyrka. Vi behövs och vi behövs ännu mer än förr.